

15/1-44

LAND og FOLK

15/1.44

Hjemmefronten.

Tyskernes hovedmål i Norge er å få oss til å yte mest mulig for tysk krigsinnsats. De forsøkte derfor å nasifisere det norske folk, og da dette ikke gikk, ser de det som sin hovedoppgave å tilveiebringe nasistisk kontroll over vårt produksjons- og ernæringsapparat og andre organisasjoner. Denne utvikling tok fart med Quislings "maktovertagelse" 1. febr., 1942. I løpet av februar og mars ifjor kom en rekke forordninger om dannelse av forskjellige forbund, som lærersambandet, advokatforbundet, lægeforbundet etc., og noe senere dannelse av næringsssambandet. Hensikten var å få full nasistisk kontroll over all organisert virksomhet i landet og å danne grunnlag for dannelsen av et Riksting, sikkerlig med tanke på full krigsinnsats på tysk side. Det norske folk møtte denne utvikling med en sterk passiv motstand. Vi kjenner til hvordan i første rekke lærernes og kirkeens heroiske kamp i første omgang forpurret nasistenes planer, og det hele resulterte i det latterlige "kulturtunging."

Kampen pågår imidlertid ustanselig. Det har lykkedes nasistene å organisere en rekke faggrupper, særlig i næringslivet, i andre møter de motstand. Det er i denne situasjon av vesentlig betydning at enhver er fullt klar over konfliktenes betydning for den samlede motstand, før eller senere kommer de fleste av oss med og må yte vår innsats. Nasistene har liten eller ingen glede av sitt organisasjonsapparat hvis det ikke er effektivt og funksjonsdyktig. Enhver støtte til deres organisasjoner, uansett hvilken form det har eller om den er stor eller liten, hjelper dem til å få det hele til å gli, og det betyr støtte av en utvikling som er til ubotelig skade for landet og en støtte av den tyske krigsinnsats. Vi nevner dette bl.a. fordi spørsmålet om kontingentinnbetalinger er aktuelt i en rekke forbund, eller der er reist krav om økonomisk støtte til forbund i annen form. I en del faggrupper som advokat- tannlege- og lægeforbundene er forlangt innbetaling av et beløp til de respektive forbund, hvor forøvrig bare nasister er medlemmer. Kravet er jo i og for seg fullstendig latterlig, og det ble over alt avvist i første omgang. Tannlegenenes front brøt imidlertid sammen under trusselen om arrestasjon og formueskonfiskasjon. Det tjener standen lite til heder, men en en sviende anklage mot de i ledelsen som her bærer en del av ansvaret, og kanskje bli uten konsekvenser for disse. Moralske nederlag av denne art betyr en bresje i fronten, og følges uvegerlig av nye nasifremstøt. I andre faggrupper er nå dekket gjort klar for kamp. Det er enhver nordmanns soleklare plikt å følge de paroler som blir gitt i deres fulle konsekvens.

Den passive motstands linje er ingen lett kamp. Den krever mange store personlige ofre og også en vakent innsats og interesse for vår frihetskamp i hele folket. Kampen kan være seig og tung, og den ustanselige passive motstand kan undertiden føles som et tungt press fordi den ofte gir inntrykk av en rent defensiv innsats, den stimulans som ligger i den aktive kampinnsats er det mange som må unnvære. Det var utvilsomt den rette linje da den ble valgt, bl.a. fordi den gang var de forenede nasjoner på defensiven i Europa, og det altfor friske minne om vårt militære nederlag i 1940 ville vanskeliggjort enhver annen kampform. Vårt folk har også forstøtt sin besøkelsestid og kampen har formådd å sveise folket sammen til en sterk front mot undertrykkerne og nasistene. Etterhvert er imidlertid kampen på hjemmefronten blitt stadig mer tilspisset. Nasistene er etterhånden blitt håpløst kompromittert, de har gitt opp å vinne folket for seg, og blir derfor stadig mer hensynsløse i sine fremgangsmåter. I sluttkampen som vi nå går inn i, kan vi derfor vente oss desperate utslag av deres voldsmentalitet, og det er derfor

mulig at den passive motstand ikke lenger duger som eneste kampmiddel. Det norske folk vil selv styre og stille i landet, og det vil selv kjempe for sin frihet og mot undertrykkerne og er beredt til å bringe de ofre som dette krever. Om nye veier nå søkes i vår kamp, er det frihetsfrontens oppgave å ta standpunkt til.

Skal Günther gå ? Fra kilde i Stockholm som står utenriksminister Günther nær, har vi fått opplyst følgende:

I Riksdagens hjemmelige møte hadde Günther meddelt Riksdagen at han hadde truffet avtale med de tyske myndigheter om at de norske studenter som satt i Stavern skulle frigis, og at de studenter som allerede var sendt til Tyskland skulle sendes tilbake etter hvert. Dette hadde utløst en spontan begeistring i Riksdagen. Som følge av at studentene i Stavern nå er blitt sendt til Tyskland, vil Günther innlevere sin avskjedsansøkninng, da han hevder at man for fremtiden ikke kan treffe avtaler med Tyskland o. s. v. deres løftebrudd overfor ham. Det forlyder at den kjente Norgesvenn Unden vil bli ny utenriksminister, såfremt kongen vil la Günther gå. Det er forøvrig påfallende at Tyskland lot resten av studentene sitte i Stavern inntil Tyskland hadde fått ordnet sin handelsavtale med Sverige. Samme dag som denne handelsavtale ble undertegnet ble studentene fra Stavern sendt til Oslo for å sendes videre til Tyskland.

Forholder dette seg riktig, har svenskene forhøpentligvis lært litt av det vi for lenge siden vet, at man overhodet ikke kan stole på tyske avtaler. Det er imidlertid en noe eiendommelig reaksjon av herr Günther at han innleverer sin avskjedsansøkninng. Det naturligste burde jo vært at avtalebruddet hadde fått konsekvenser for avtalebryterens forhold til Sverige og ikke til herr Günther personlig; men på den annen side vil det jo for oss nordmenn være serdeles heldig om Günther må vike plassen til fordel for en kraft og Norgesvenn som Unden.

Nyhetene 13/1 1944.

Russland. Etter erobringen av Sarny som ligger på jernbanelinjen Kiev-Warsjava, hvor denne linjen skjærer jernbanen som går fra Rowno til Wilna, må tyskerne sende sine tropper fra nordfronten til de truede avsnitt i nord og sør en stor omveg - kanskje helt til Warsjava. I dette frontavsnitt tok russerne i går også byen Dombrovitzza som ligger ved elven Cerny 30 km nordvest for Sarny. Et stort bytte ble tatt. - Vest og sør for Novograd Volynsk rykker russerne atter frem i skoglendt terreng. De har befrikket over 50 landsbyer og trengt frem til noen få kilometer fra førkrigsgrensen mot Polen, som her gjør en krapp sving vestover. - Øst for Winniza ved linjen langs elven Bug og jernbanen fra Lwow til Odessa er den russiske trusselen mest alvorlig. Russerne slo her igår tilbake et voldsomt tysk motangrep. Tyskerne hadde over 2000 falne og en mengde tanks. - I Kirovogradområdet i Dnjeprbøyningen slo russerne tyskerne ut av en rekke kraftig befestede stillinger. En motorisert russisk styrke brøt gjennom og kom seg inn i tyskernes bakre linjer, hvor den overrumplet hovedkvarteret til en stor formasjon og ødola 40 fly på en flyplass. Reuters korrespondent i Moskva melder at tyskerne kaster inn nye styrker i kampen for å forsvare luftlinjene til sine 60 divisjoner i Sør-Russland. - Nord for Pripet har russerne brutt gjennom de tyske linjer i 15 km. dybde over en 30 km. bred front. De står nå ved Mosyrs ytre forsvarslinjet.

Italia. Dagens allierte kommunike melder: Franske tropper fra den 5. arme har rykket frem tross kraftig motstand og tatt flere viktige høyder. Ellers har der vært livlig patruljevirksonhet både på den 5. og den 8.

arnes front. Amerikanske tropper fra den 5. arme har erobret Cervato, 6 km fra Casino. De allierte destroyere har igjen bombardert mål på Italias Adriaterhavskyst.

Bulgaria. Det er gitt ordre til fullstendig evakuering av Sofia. Alle kjøretøy er rekvirert til evakueringen. Tyskerne tar over alle jernbaner slik som de allerede har gjort i Romania. Orientekspresen fra Berlin ankom ikke til Istanbul igår. Linjen er ødelagt sydøst for Sofia. Vestfronten. Over 1000 amerikanske fly, deriblandt 700 store bombefly deltok i tirsdagens kamper. De viktigste mål for angrepet var 3 store fabrikker som lager jagerfly, nemlig Focker Wulf-fabrikken i Oscherleben, Junkerfabrikken i Halberstadt og Messerschmidtfabrikken i Brunswick. Skaden på fabrikkene var meget stor. Samtidig skjøt amerikanerne ned over 100 tyske jagere.

Russisk flyangrep på tysk anlegg i Ofotfjorden. Uken før jul angrep russiske fly de tyske befestningsanlegg på en øy i Ofotfjorden, ca. 40 km utenfor Narvik. 73 mann ble drept, derav 3 norske. Anlegget er tidligere bombet flere ganger og det ser nå ut til at arbeidet ikke vil bli gjenopptatt.

Statspolitijefen "generalmajor" A. Martinsen har gjennom det tyske sikkerhetspoliti rekvirert seg villa i Blindernveien. Nordmannen som eier villaen er kastet ut og har fått beskjed fra Martinsen om at han ikke må ta med seg gardiner, tepper, spisestuemøblement, komfyr eller tilbehør til kjelleren. Statspolitijefen ønsket videre å di sponere i alt 5 malerier og en rekke nærmere spesifiserte møbler som falt i hans smak.

Nyheteene 14/1 1944. -----

Russland. Ifølge en spesial dagsordre fra Stalin har den røde arme erobret byene Mosyr og Kalinkovitsji. De russiske tropper rykker nu inn i Polen på en 100 km. bred front, og de står på enkelte steder 80 km. fra grensen. - I Syd-Ukraina gjør tyskerne fremdeles heftige motangrep i området sørøst for Winniza, og bare på dette avsnittet igår falt det 2000 tyskere. - I Dojeprbøyningen har russerne hatt ny fremgang i Kirovograd-avsnittet.

Italia. I Italia har den 5. arme slått tilbake et tysk forsøk på å gjen-erobre byen Cervato. Det kom herunder til heftige nærkamper. På den 8. armers front har det vært livlig patruljevirkosomhet, og troppene har utbedret sine stillinger. - Allierte bombefly angrep flyplassen øst for Roma igår. - Siden felttoget på det italienske fastland begynte 3 september ifjor er det tatt 8 000 tyske fanger. -

Balkan. Situasjonen i Romania forverres ytterligere etterhvert som de russiske tropper nærmer sig grensen mot Bessarabia. - Under angrepet mot Sofia ble det skutt ned 37 tyske fly. -

Vestfronten. Moskitofly angrep mål i Vesttyskland inatt. 1 fly savnes. - Britiske jagere skjøt ned 8 tyske jagere over Nordfrankrike i dagslys igår. I Burma har allierte tropper tatt 2 landsbyer til og tunge allierte bombefly har angrepet Bangkok, hovedstaden i Siam. -

Særmelding. Kommer Ormen Lange. -----